

# Frederik

Kong Frederik IV var to ganger på besøk i Norge, i 1704 og i 1709. Den første gangen gjennomførte han en omfattende rundreise i Sør- og Midt-Norge for å vinne oppslutning blant nordmennene. Han delte blant annet ut en reisedaler med skryt av nordmennenes mot og tapperhet og tok imot flere hundre supplikker (klagebrev).

I senere år ble Frederik sterkt pietistisk og støttet Hans Egedes og Thomas von Westens misjonsvirksomhet på Grønland og i Finmark. Han utstedte i 1730 en sabbatsordning som forbød maskerader, komedier og gjestebud på helligdager. Denne ordningen bestemte også at det å unnlate å gå i kirken kunne straffes med bøter og gapestokk, Frederik IV døde i Odense 12.oktober 1730 og ble gravlagt i Roskilde kirke, sønnen Christian VI overtok tronen og den 20 år yngre dronning Anna Sophie ble fortvist til Clausholm i Jylland, hvorfra hun i sin tid var blitt bortført.

KILDE: [www.dokpro.uio.no](http://www.dokpro.uio.no) og [www.nbl.snl.no](http://www.nbl.snl.no)



Kongens valgspåk var: HERREN ER MIN HJELPER.

Kong Frederik IV 1671 – 1730.  
Konge av Danmark-Norge 1699 – 1730.

## Kong Frederik IVs Tambourafdeling af 1704 **MED MUSIKK GJENNOM HISTORIEN!** Vol. III. 2019 Festningsbyen Fredrikstad

Signaler og marsjer og fra 1700 og 1800 - tallet i Danmark - Norge

Musical historical re-enactment from 18th and 19th century in Denmark - Norway



Foto: Jan Kraft

Spor nr. 1

## Valdresmarsj

(Tambour afdelingens versjon)

(Johannes Hanssen, arrangert av Geir Holm)

Denne er arrangert for vårt spill i 2015 av arrangør/dirigent og musiker ved Det Norske Blåseensambel anno 1734 i Halden **Geir Holm**.

Valdresmarsj er kanskje Norges mest kjente marsj og kanskje en av verdens beste, den ble kåret til **Norges Nasjonalmarsj** i 2018! Marsjens komponist er **Johannes Hanssen** (1874–1967). Under et besøk hos sin bror som var i Valdresbataljonen på Helgelandsmoen sommeren 1901, fikk Johannes Hanssen høre Valdres bataljons (senere Vestopplandske Infanteriregiment nr. 6) kjenningssignal. Bataljonen hadde på den tiden ingen egen marsj, Hanssen skrev derfor «Valdres-marsj». Marsjen ble oppbygd fra bataljonens kjenningssignal og en halling inspirert av en slått, denne også hørt på Helgelandsmoen. Johannes forteller om marsjen:

“... den kom ikke helt sånn av seg selv. Jeg likte godt signalet til Valdresbataljonen (basert på en gammel lur-lokk) og så laget jeg det første utkastet til marsjen i 1902. Siden ble det å pusse på den i ledige stunder. Helt ferdig var den ikke før to år senere.” Dette bataljonens kjenningssignal kan høres i marsjens fire første takter. I 1904 fikk den 30-årige Johannes Hanssen «Valdresmarsj» oppført for første gang med 2. brigades musikkorps, der han selv spilte tenorhorn. I 1937 ble marsjen gjort tilgjengelig for alle ved at den ble utgitt av Norsk Musikkforlag. I 1947 arrangerte han den for stort symfoniorkester og i 1954 ble den med på en stor orkesterturné i USA. Dermed var den sikret internasjonal suksess. Dagens versjon for korps skrev Johannes Hanssen i 1954, hele 50 år etter at marsjen ble framført for første gang. Johannes Hanssen dirigerte den endelige versjonen med Forsvarets Stabsmusikkorps i mai 1955. Johannes Hanssen selv re-arrangerte den for moderne korps i 1955, og forandret solostemmen i starten fra kornett til klarinett.

Kilde: Wikipedia og Store norske leksikon.

Valdres-signalet kjennes fra Reglement for Hærens signaler fra 1937 av R. Hatledal under 2. Divisjon og navnet Vestopland Infanteriregiment nr. 6.

Spor nr. 2

## Fjelltrall

(Tambour afdelingens versjon)

(Egil Storbekken, arrangert av Geir Holm)

Skrevet av **Egil Storbekken** (født 24. mai 1911, død 19. mars 2002) fra Tolga i Nord-Østerdal i Hedmark. Var en norsk musiker, instrumentmaker og komponist, ansett som en sentral formidler av norske folkemusikktradisjoner. Fjelltrall bygger på norske folkemusikktoner. Kilde: Wikipedia  
Fjelltrall er arrangert av Geir Holm, trommearrangementet av Regiments-tambour Øistein Kristiansen 2017.



Spor nr. 3

## La Rejouissance 1749

(Livgarde versjon)

(Georg Friedrich Händel 1685 – 1759, arrangert av Daniel Drage, Den Kongelige Livgardens Tambourkorps)

Denne er sats nr. 4 (utdrag) av Music for the Royal Fireworks (HWV 351, «Musikk for kongelig fyrverkeri») er en musikalsk suite komponert av Georg Friedrich Händel i 1749 da han var tilsatt hos kong Georg II av Storbritannia for fyrverkeriet i Green Park i London den 27. april 1749. Dette var for å feire slutten på den østerrikske arvefølgjekrigen og signeringa av Aix-la-Chapelle-traktaten i 1748.



Musikerne spilte i et spesialbygd bygg som var tegnet av Servandoni, en teaterdesigner. Musikk var bakgrunns-musikk for det kongelige fyrverkeriet som var konstruert av Thomas Desgouliers, sønn til presten og vitenskapsmannen John Theophilus Desaguliers. Fremføringen var derimot ikke like suksessfullt som musikken var. Den enorme trebygningen tok fyr etter at et lågreleiff av kong Georg II kollapset. Musikken hadde vært framført offentlig seks dager tidligere, den 21. april 1749, da det var en full øving av musikken i Vauxhall Gardens. Over tolv tusen mennesker, som hver betalte to shilling og seks pence, kom for å overvære, skapte en tre timer langt trafikkork av hestevogner fordi hovedruta sør for elva var stengt etter at en bue i den nybygde London Bridge hadde kollapset.

A VIEW of the FIRE-WORKES and ILLUMINATIONS at his GRACE the Duke of RICHMOND'S at WHITEHALL and on the River Thames on Monday 15 mai 1749. Performed by the direction of Charles Fredrick Esq. Hand malt etsing.

Da musikken ble publisert, ønsket Händel å presentere verket som en ouverture, men krona hadde allerede gitt den tittelen «Music for the Royal Fireworks», som propaganda til fordel for den ellers upopulære avtalen og monarken. Kilde: Wikipedia

Noten til dette arrangementet fikk vi av representantene Thomas Duvander og Daniel Drage og fra **Den Kongelige Livgardens Tambourkorps** under musikkseminar "Felles Nordisk Tambourweekend" i Fladstrand (Frederikshavn) 8. og 9. februar 2014.





Regimentstambouren og Eirik Sundvor  
på Engavik Gård ved Fusa i Hordaland 24. august 2013

## TROMMESLÅTTER

Trommeslått er en musikalsk anvendelse av trommespilling, bestående av dobbeltslagvirvel med enkeltslags aksenter som utgjør melodien. Spilleteknikken er ikke norsk, men internasjonal og heter Paradidler. Men måten man spiller på og hvordan man musiserer på, er norsk trommetradisjon.

Hovedgrunn til at vi i dag kjenner til trommeslåtter er at **Johannes Sundvor** (1871 – 1941) i tidsrommet 1815 – 1935, reiste rundt på Vestlandet fra Sogn i nord til Hardanger i sør og samlet trommeslåttene ved å notere ned hva de gamle Tamburene spilte etter tradisjonene. I 1937 spilte Sundvor en del av disse Trommeslåttene inn hos NRK og han lærte barnebarnet **Eirik Sundvor** (f.1938) spilleteknikken og gleden av å spille og dele disse trommeslåttene videre. Slik har trommetradisjonen overlevd og i dag lever den videre, særlig gjennom **Noregs Tamburlaug** hvor Tambourer fra hele landet er medlemmer.

Notebøker fra Johannes og en original eldre messingtromme med løvehelebarden fremstilt på trommeskjelen, har Eirik Sundvor gitt Tamburlauget tilgang til. Eirik Sundvor er i dag æresmedlem i Noregs Tamburlaug.

Spor nr. 4

## Tambouravdelingens Trommeslått nr. 01 KFT's Kjenningssignal

(Bjørn Bang)

Denne trommeslått har tidligere paukist i Göteborgs Operaen og forsker i historisk trommespill, **Bjørn Bang** skrevet til oss i Tambouravdelingen i 2011 som en hyllest til vårt vennskap og felles musikalitet. Bjørn Bang og Regimentstambouren hadde premiere med den nye signatur-trommeslått under musikkseminar "Felles Nordisk Tambourweekend" i Festningsbyen Fredrikstad 17. mars 2012. Vi benytter nå denne trommeslått som en signatur trommeslått. Den bygger på tradisjonell trommeslått teknikk, men innehar også nye elementer som vi ikke finner i de gamle tradisjonene.

**Bjørn Bang** (f.1950) er slagverker født og oppvokst i Trondheim med en far som også var slagverker, Oscar Bang. Han skrev en trommemarsj som Tambouravdelingen har fått og innlemmet i vårt spillerepertoar. Bang gikk Musikhøgskolan i Göteborg 1969 –

1972 og hadde som lærer **Sture Olsson** (Slagverksleksikon Kromata 1985). Bang studerte også i København i tiden 1976 – 1980 og hadde da Kongelig Kapelmusicus **Hans Fulling** fra Den Kongelige Livgardes Tambourkorps som instruktør. Han ble deretter paukist i Göteborgs Operaen og stod i den stilling i perioden ca.1980 – 2010. Bjørn Bang har skrevet en Mastergrad om historisk trommespill: **Det historiska trumspelets betydelse för nutida uppförandepraxis**. Göteborgs Universitet, Högskolan för scen och musikk 2007. Han er også mentor for Regimentstambouren i søken etter historisk trommespill.

Tambouravdelingen hadde gleden av å ha med Bang i våre rekker to ganger, først i Kongen Kommer våren 2010 og ved Tordenskioldsdagene i Frederikshavn sommeren 2010 i tillegg til trommeseminarer i Norge og Danmark i tidsrommet 2010 - 2013.



Spor nr. 5

## Stævne-Fanfare

(Arr. Søren Borup, Stabstambour i Fladstrands Tambourer)

Noten til denne fine marsj-fanfaren fikk av våre venner i **Fladstrands Tambourer** under musikkseminar "Felles Nordisk Tambourweekend" i Fladstrand (Frederikshavn) mars 2016. Opphavet er for oss ukjent, men det antydes at marsjen er av eldre opphav og av Tambourtradisjoner i Danmark. Musikken har vi felles med våre venner i Frederikshavn og Stavern, selv om vi på dette lydsporet har en egen versjon. Denne marsjen er vårt innmarsjnummer i vårt Tattooprogram som ble fremført under Gardens Dag i Husebyleieren Oslo 11. juni 2017.

Bilde: Striden i Moss 1716

Spor nr. 6

## Kong Frederik IV's Tambouravdelingens Trommemarsj nr. 12: Dansk March nr. 1

(1. danske)

Denne trommemarsjen inngår også i vår fellesmusikk med Fladstrands Tambourer og Stavern Forts Tambourer. Vår versjon her tenkt som en "stridsmarsj" og inngår i vårt Tattooprogram som ble fremført under Gardens Dag i Husebyleieren Oslo 11. juni 2017. Trommemarsjen ble spilt under gjenskapingen av Karolionerenes angrep på Gyldenløve fort 1718 på Fredriksten Festning i Halden 26. august 2018 og 1. desember 2018, samt som innmarsj til 300 års minnemarkering til Karl XII's død 30. november 2018. Noten til denne trommemarsjen fikk av våre venner i Fladstrands Tambourer under musikkseminar "Felles Nordisk Tambourweekend" i Fladstrand (Frederikshavn) mars 2016.

Spor nr. 7

## Signalhornmarsj: Den Lille Trompeter

(Søren Borup, Stabstambour i Fladstrands Tambourer 2011)

Denne marsjen er skrevet av **Stabstambour Søren Borup** i Fladstrands Tambourer 2011 og skriver følgende om denne marsjen: Dette er et stykke barokkmusikk hentet fra en gammel klaverskole. Opprinnelsen er ukjent, men musikken har formodentlig opprinnelig vært spilt på den karakteristiske barokktrompet, også kalt Clarino trompet. Musikkestykket er i denne versjon omskrevet til signalhorn, pibe og marsjtromme, hvor signalhornene spiller andre og tredje

trompetstemme, mens piberne spiller melodistemmen som opprinnelig ble spilt på Clarino trompeter. Denne trompeten var uten ventiler og kunne utelukkende spille naturtoner. Den var dog spesiell utformet til å kunne spille langt flere overtoner enn et almindelig signalhorn. Da ventil trompeten ble introdusert på 1800-tallet, erstattet denne raskt Clarino trompeten. Den Lille Trompeter inngår selvsagt i vår fellesmusikk med dem og Stavern Forts Tambourer. Noten fikk vi av Borup under musikkseminar "Felles Nordisk Tambourweekend" i Fladstrand (Frederikshavn) februar 2013. Første del, altså hornsignalet, inngår i vårt Tattooprogram som ble fremført under Gardens Dag i Husebyleieren Oslo 11. juni 2017.



Sifnalhornister - Alle foto: Jan Kraft

Spor nr. 8

## Kong Frederik IV's Tambouravdelingens Trommemarsj nr. 7: Dansk March nr. 2

(2. danske)

Denne trommemarsjen inngår også i vår fellesmusikk med Fladstrands Tambourer og Stavern Forts Tambourer. Noten til denne trommemarsjen fikk av våre venner i Fladstrands Tambourer under musikkseminar "Felles Nordisk Tambourweekend" i Fladstrand (Frederikshavn) februar 2010.

Spor nr. 9

## Dessauer March (1706) m/soldatsang

Denne Pibemarsjen inngår også i vår fellesmusikk med Fladstrands Tambourer og Stavern Forts Tambourer.

Norsk tekstversjon **Her er det liv!** er av vår tidligere fanebærer **Geir Urdal**.

Denne ble skrevet i 2010 og kom ut i sangboken **Tordenskioldage – Sangbog**, utgitt av Fonden Tordenskiold Frederikshavn 2011 med bidrag fra Tordenskiolds Soldater Fladstrand og initiativtager Stabstambour Søren Borup. Vår premiere på denne marsj med norsk tekst hadde Tambour Helge Hammeren under vårt oppdrag når Helge giftet seg med sin Liv 8. mars 2012. Versjon med tysk soldatsang inngår i vårt Tattooprogram som ble fremført under Gardens Dag i Husebyleieren Oslo 11. juni 2017. Teksten til denne tyske versjonen av ukjent forfatter, den fant vi i boken **Soldatsange – og tapre historier** av Jesper Asmussen utgitt år 2000.

For ytterligere info om Dessauer March, se under spor 9 i vår andre CD utgivelse "Med musikk gjennom historien! Vol. II 2009. Marsjen finnes også i denne kilde: Note finnes i Den Kongelige Livgardens Tambourkorps, Opplæringsbok: Marchinstrumenter Til Tjenestebrug. HRN 999-2 under D – 10 Forsvarskommandoen Maj 1984.



Spor nr. 10

## Kong Frederik IV's Tambouravdelingens Trommemarsj nr. 8: Captain Tucker

Denne trommemarsjen inngår også i vår fellesmusikk med Fladstrands Tambourer og Stavern Forts Tambourer. Trommemarsjen ble innøvet under et trommeseminar i Hovedvakta lørdag 27.10.2012. Det ble sosialt samvær med middag (som ble satt stor pris på!) hos Liv & Helge Hammeren som vertskap. Kilde: **Military Drum Beats, For School and Drum Corps** by George Lawrence Stone, USA1933 & 1958 side 35.

Spor nr. 11

## Signalhornmarsj: nr. 9 (Matsignalet)

Marsjens tema kjenner vi fra Reglement for Hærens signaler fra 1937 av R. Hatledal under II. Signaler for Signalhorn og nr. 2. Spisesignal. Marsjen inngår i vårt Tattooprogram som ble fremført under Gardens Dag i Husebyleieren Oslo 11. juni 2017. Denne signalhornmarsjen inngår også i vår fellesmusikk med Fladstrands Tambourer og Stavern Forts Tambourer, med da under navnet Herlig en Sommernat (Jægermarch) av P. Kuhlau.

Kilde: Note finnes i Den Kongelige Livgardens Tambourkorps, Opplæringsbok: Marchinstrumenter Til Tjenestebrug. HRN 999-2 under C – 22 Forsvarskommandoen Maj 1984.



Oppstilling på Tøyhusplassen med Stavern Forts Tambourer, Fladstrands Tambourer og våre svenske gjester under KK 2017.

Spor nr. 12

## Kong Frederik IV's Tambouravdelingens Trommemarsj nr. 3: Anden March, Der Felt March

Trommemarsjen er hentet fra den første kjente nedtegnelsen av trommenoter til den dansk-norske armé: "Kort Udkast til en Regiments-Tambours Pligter saavel i Alminderlighed som i Særdeleshed" av Regimentstambour **Johan Hendrich Lincke** ved 1. Jydske Infanteriregiment datert ca. 1820. Det er nærliggende å tro at signalene og marsjene som Lincke her omtaler ved tekst og noter, er de anvendte under den dansk-norske unionsperiode 1537 – 1814. Marsjen passer godt sammen med datidens Parademarsj **La National (Den Gamle Danske March)**, da begge går i en 6/8 delstakt i rolig tempo.

Bilde: Tambouravdelingen medvirket i NRK serien Anno 1721 i Fredrikstad.

La National finnes innspilt på våre forrige CD utgivelser "Med musikk gjennom historien!" Vol. I 1999 og Vol. II 2009. Ytterligere informasjon om marsjen finnes der.

Denne trommemarsjen inngår også i vår fellesmusikk med Fladstrands Tambourer og Stavern Forts Tambourer.

Spor nr. 13

## Signalhornmarsj nr. 3

Trommestemmen er arrangert for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Kilde: Note finnes i Den Kongelige Livgardens Tambourkorps, Opplæringsbok: Marchinstrumenter Til Tjenestebrug. HRN 999-2 under C – 16 Forsvarskommandoen Maj 1984.

Spor nr. 14

## Der Hohenfriedberger March

Pibestemmen er arrangert for KFT av Tambour Stein Kristian Janster og Piber Per-Ivar Bergli, Trommestemmen er arrangert for KFT av Tambour Stein Kristian Janster og Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Marsjen er en av de mest klassiske og velkjente tyske militære marsjer. Den tar sitt navn fra seieren Prøysserne hadde over allierte østerrikerne og sakserne 4. juni 1745 under andre schlesiske kriger i slaget ved Hohenfriedberg, nær Striegau i sørvestlige Polen. Melodien ser ut til å være avledet fra The Pappenheimer March, som stammer fra tidlig 1700-tallet. Det er forstått at kongen utstedte Bayreuther dragon regimentet en Gnadenbrief, eller "brev av nåde", som autoriserte den til å spille både grenadier marsjer av fotsoldater med fløyte

og trommer og kuirrygge marsjer av kavaleriet med kettledrums (pauker) og trompet fanfare. Kilde: Wikipedia

Marsjen inngår i vårt Tattooprogram som ble fremført under Gardens Dag i Husebyleieren Oslo 11. juni 2017. Vi spilte også denne marsjen under Karl XII's Likferd i Uddevalla 15. desember 2018.



Spor nr. 15

## Kong Frederik IV's Tambouravdelingens Trommemarsj nr. 11: Barnum

Noten til dette arrangementet fikk vi av representantene Thomas Duvander og Daniel Drage og fra **Den Kongelige Livgardens Tambourkorps** under musikkseminar "Felles Nordisk Tambourweekend" i Fladstrand (Frederikshavn) 8. og 9. februar 2014. Denne trommemarsjen inngår også i vår fellesmusikk med Fladstrands Tambourer og Stavern Forts Tambourer.

Spor nr. 16

## Signalhornmarsj: nr. 5

Trommestemmen er arranger for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Kilde: Note finnes i Den Kongelige Livgardens Tambourkorps, Opplæringsbok: Marchinstrumenter Til Tjenestebrug. HRN 999-2 under C – 18 Forsvarskommandoen Maj 1984.

Spor nr. 17

## Tre Små Tambourer (Pibermarsj)

Pibestemmen er arrangert for KFT av Piber Svein Arne J. Hansen, Trommestemmen er arranger for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Melodien er hentet fra Den Store Barnesangboken II av Astrid Holen og Harald Nordberg 2001. Dette er en tradisjonsmelodi av ukjent komponist, men med mulig fransk opphav da det finnes en eldre versjon av marsjen **Joli Tambour**.

Vi har valgt å ta med denne fine melodien, i tråd med tradisjonen med at Tambouravdelingen spiller melodier som har sitt opphav som pibe og tromme musikk. Mange melodier som ble spilt har endt opp som barnesanger, i tidsløpet etter at pibe og tromme gikk ut av tiden som militære oppildende musikk etter overgangen til 1900-tallet.

Spor nr. 18

## Signalhornmarsj: nr. 7

Trommestemmen er arranger for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Kilde: Note finnes i Den Kongelige Livgardens Tambourkorps, Opplæringsbok: Marchinstrumenter Til Tjenestebrug. HRN 999-2 under C – 20 Forsvarskommandoen Maj 1984.

Spor nr. 19

## 3. March (Pibermarsj)

Vi har her valgt å spille på trommestikkene i andre del av marsjen, noe som ikke står i note fra kilden.



Kilde: Note finnes i Den Kongelige Livgardens Tambourkorps, Opplæringsbok: Marchinstrumenter Til Tjenestebrug. HRN 999-2 under D – 4 Forsvarskommandoen Maj 1984.

Spor nr. 20

## Tambouravdelingens Trommeslått nr. 02 Kronprinsesse Mette- Marit

(Bjørn Bang)

Denne trommeslåttten har tidligere paukist i Göteborgs Operaen og forsker i historisk trommespill, **Bjørn Bang** skrevet til Kronprinsesse Mette Marit sitt besøk på Den Norske Sjømanns-



kirken i Göteborg i forbindelse med sjømannskirkens 50 års jubileum 24. september 2008. Bjørn Bang fremførte trommeslåttten selv på egen "svenske-tromme". Vi har fått noten til denne trommeslåttten og vil fremføre den i passende anledninger, kanskje neste gang Kronprinsessen besøker Festningsbyen Fredrikstad?



Spor nr. 21

## Signalhornmarsj: Feltmarch nr. 37 "Den lave"

(Av E. Nielsen 1. F.A.R 1871-1906)

Denne Signalhornmarsjen fikk vi av Stabstambour Søren Borup i Fladstrands Tambourer før "Felles Nordisk Tambourweekend" i Fredrikstad 17. mars 2012.

Trommestemmen er arrangert for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.



Spor nr. 22

## Fredericia Sejrareveille (Livgarde versjon)

(Arr. W. Schmidt)

Trommestemmen er arrangert for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen og bygger på trommeslått **Den Norske Revelje**. Utdrag av denne fine marsjen inngår i vårt Tattooprogram som ble fremført under Gardens Dag i Husebyleieren Oslo 11. juni 2017. Vår versjon i Tattooprogrammet har vi gitt navnet: **Muskettdrillen**.

Kilde: Note finnes i Den Kongelige Livgardens Tambourkorps, Opplæringsbok: Marchinstrumenter Til Tjenestebud. HRN 999-2 under D - 86 og 87 Forsvarskommandoen Maj 1984.

Spor nr. 23

## Bryllupsslått fra Sogn nr. 2 (Trommeslått)

Tromma og trommeslåtter har utgjort en vesentlig del av norsk folkemusikk de siste nær 350 år og helt frem til starten av 1900-tallet. Bjørn Aksdal skriver følgende:

"Allerede i 1621 er trommen nevnt som bryllupsinstrument i Stod. Biskopen Arrebo, som deltok i prestebryllupet, fikk en tromme fra trommeslageren og begynte å slå til dans. Kildene forteller at han lærte dem å slå trommen rett til "Jægerdansen". Denne dansen var en sanglek i rekke-opstilling, og finnes belagt i både dansk og senere norsk tradisjon. Trommen nevnes igjen brukt til dans i Bragerne i 1695 og påtreffes i 1700-tallet fra ulike deler av landet".

Kilde: Med Piber og Basuner, Skalmeye og Fiol, side 111, Tapir 1982.

I bryllup ble det på 1600- og 1700-tallet stadig mer vanlig å engasjere en Tambour. Dels gikk Tambouren i spissen for brudefølge på veien fra kirken og

hjem til gården, han annonserte brudefølgets ankomst til gården og han spilte til fest etterpå. Her kunne tromma bli brukt alene så vel som sammen med andre instrumenter. I Hordaland Folkeblad fra 19. november 1924, kan vi lese:

"Trumba er eit gamalt instrument, mykje nytta i Hordaland. Her var det t.d. ikke noko brudlaup aa rekna, utan det var trumbeslaaar tilstades jamsides felespelaren, Brudlaup utan trumba kalla dei "hundasjaund". Trumba hadde ikkje pietistane mot seg slik som fela, Det var heller so at dei vilde hava gjævaste tamburen til sine gilde."

Fela ble av mange regnet som fandens instrument, men tromma gjennom sin utstrakte bruk i militæret, ble betraktet som aktverdig og høyst legitimt instrument. Tromma ble innført ved at den ble nedfelt i Kong Christian IV's "Chr. IV. Krigs-Ordinats over Norge" av 18. januar 1628, hvor det skulle være en "Tromslager" ved hvert kompani. Kilde: Trommeslåtter – En trommeslagers skattekiste, av Carl Haakon Waadeland, Tima Forlag 4. opplag 1995.

Bilde: Bryllupsspilling i Østre Fredrikstad kirke i Gamlebyen.

Spor nr. 24

## Signalhornmarsj: Feltmarch nr. 42 «1. Batteriets March»

Denne Signalhornmarsjen fikk vi av Stabstambour Søren Borup i Fladstrands Tambourer før "Felles Nordisk Tambourweekend" i Fredrikstad 17. mars 2012.

Trommestemmen er arrangert for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.



Bøddel ved Thor-Arne Kristiansen Foto: Jan Kraft

Spor nr. 25

## Spissrods-march! (Dansk 1700-talls) m/soldatsang

Spissrods-march stammer fra 30-årskrigen og innført av Sveriges Kong Gustav II Adolf, som enhver ny "mode" bredde seg raskt rundt i Europa. Metoden hadde sin opprinnelse i den romerske skikken Fustuarium. Spissrot var den alminnelige militære straff for å desertere og andre grove overtredelser. Soldatene var ved spissrot oppstilt i to geledder med front mot hverandre, hvor synderen skulle passere mellom i så langsomt tempo at hver soldat med sin pilekvist, kunne slå hans blotte rygg. Soldatene som dannet alleene (gaten), var tvunget til å slå synderen, idet det motsatte fall selv fikk et slag av de bakenfor gående offiserer. Veien fra justisstedet gikk nesten alltid til sykestuen for at ryggen kunne bli leget til neste gang. Musikken hadde som oppgave å holde takten så den dømte ikke gikk for fort og musikken skulle overdøve soldatens jamring og skriking ved utførelsen. På grunn av den offent-

lige ydmykelsen blant soldatkollegene, var også spissrotgang en type skamstraff. Spissrot ble avskaffet i Norge i 1814 og i 1836/1846 (kildene uklare) i Danmark. Kilde: Wikipedia

Marsjen har ukjent komponist, men melodien er meddelt etter hukommelsen til Oberst K.P Søltoft og er arrangert for pibe og tromme av Slottsorganist Knud Lindhard. Tekstforfatter er ukjent, men gjengitt av samme kilde. Soldatsangen her er på tysk, som også var kommandospråket på 1700-tallet.

Kilde: Den Danske Hærs Signaler, deres tekster og historie av Victor-Krohn, København 1933 side 265. Norsk tekstversjon er fritt oversatt fra dansk versjon som er arrangert av Tordenskiolds Soldater Fladstrand

Denne marsjen finnes også innspilt på vår andre CD utgivelse "Med musikk gjennom historien! Vol. II 2009, der uten soldatsang. Sjekk der for ytterligere info.

Spissrot bare på tromme (med sang!) se side 32 nr: 6 i "Trommeslåtter – En trommeslayers Skattekiste". En presentasjon og videreføring av trommeslåtter fra Johannes Sundvors samlinger av Carl Haakon Waadeland 1995. Denne finnes innspilt på vår første CD "Med musikk gjennom historien! Vol. I 1999.

Spissrotgang i ekserserhuset i Gothersgade København. Tegning av Peter Klæstrup (1820 – 1882).





Utdrag fra Vedtekter § 2 Formål:

*Kong Frederik IV's Tambourafdeling skal arbejde for at det militære og sivile livet på 1700-tallet fremstår som en del av bybildet i dagens festningsby Fredrikstad.*



Spor nr. 26

## Bryllupsslått fra Brekke i Sogn nr. 18 (Trommeslått)

Trommeslått i andre taktarter, her en 5/8-takt som vi har valgt å underdele med 2 + 3 i takten.

Selv om de fleste kilder nevner trommen spesielt brukt ved bryllup, har trommen også spilt en vesentlig rolle i folks daglige musikkutfoldelse. I et dikt av en anonym telemarking i anledning kongens fødselsdag i 1722 heter det, slik det er gjengitt av J. Schneider: "Fra det gamle Skien I." Skien 1914 side128:

"...Aa tromma begynd'te aa skramla  
Ongersvein han gienne mæ møyane kaat  
Vi dansa om tromma maat ramla..!

Kilde: Trommeslåtter  
– En trommeslagers  
skatteboks, av Carl  
Haakon Waadeland,  
Tima Forlag 4. opplag



Spor nr. 27

## Echo March konsertmarsj m/pauker

Musikkstykke med noen nyanser, finnes innspilt på vår andre CD utgivelse "Med musikk gjennom historien! Vol. II 2009, da under navnet Rampen som en signalhornmarsj med Tambourtromme.

Paukestemmen er arrangert og spilt av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Spor nr. 28

## Hofftrompeter fra Fladstrands Tambourers notebok: Festsignal m/pauker

Noten er hentet fra **Fladstrands Tambourer** sin Hofftrompeters Nodebok – Signaler og fanfarer til toucheblæsing ved kongens taffel. Her står det følgende: Festsignalet anvendes som oppmerksomhets påkallelse, hvis kongen ønsker å si noe til forsamlingen. Signalet benyttes også som hyllest til adelige personer. Paukestem-

men er arrangert og spilt av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Spor nr. 29

## Hofftrompeter fra Fladstrands Tambourers notebok: Fanfare nr. 2 m/pauker

Noten er hentet fra **Fladstrands Tambourer** sin Hofftrompeters Nodebok – Signaler og fanfarer til toucheblæsing ved kongens taffel. Denne Fanfare anvendes som touchefanfare, hvis kongen ønsker å skåle eller på annen vis ønsker å hylle en eller annen. Paukestemmen er arrangert og spilt av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Spor nr. 30

## Hofftrompeter fra Fladstrands Tambourers notebok: Fanfare nr. 3 m/pauker

Noten er hentet fra **Fladstrands Tambourer** sin Hofftrompeters Nodebok – Signaler og fanfarer til toucheblæsing ved kongens taffel. Denne Fanfare anvendes som touchefanfare, hvis kongen ønsker å skåle eller på annen vis ønsker å hylle en eller annen. For denne Fanfaren kan de siste 4 takter anvendes som en variasjon for en liten touche, hvor kongen ønsker å utbringe flere påfølgende skåler. Paukestemmen er arrangert og spilt av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.



Spor nr. 31

## Brager næs March

(Arr. Hans Olav Gorset)

Kilden til denne marsjen har vi mottatt av **Hans Olav Gorset**, professor ved Norges Musikkhøgskole i Oslo hvor han underviser i blokkfløyte, barokkfløyte og oppføringspraksis. Marsjens Pibestemme er hentet fra Gorset's doktoravhandling Fornøyleg Tiids - Fordriv. 2013.

Trommestemmen er arrangert for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Gorset har hentet marsjen fra noteboken til Truels Johannesson Hvidt signert Brager næs 1722. For øvrig info, se tekst under spor 33. Christian March.

Håndskrevne notebøker er viktige kilder til det militære repertoaret i denne perioden (1700-tallet). I embetsmannen Christopher Blix Hammers (1720 - 1804) "Node-Bog med Haand-stykker til Claveer" finnes blant annet marsjene "Brager næs marsj"

og "Dragoner March". Sistnevnte marsj kan tidfestes til 1709, og er også kjent som "Den Jydske Hvervevise" og "Hei Lystig! Med Plasér" som er nesten identisk med spor 34 på denne innspilling. Kilde: Tekst fra utstillingen: Virvel & Fanfare, Norske militærkorps i 200 år på Ringve Musikkmuseum i Trondheim.

Spor nr. 32

## Strømsøe March

(Arr. Hans Olav Gorset)

Kilden til denne marsjen har vi mottatt av **Hans Olav Gorset**, professor ved Norges Musikkhøgskole i Oslo hvor han underviser i blokkfløyte, barokkfløyte og oppføringspraksis. Marsjens Pibestemme er hentet fra Gorset's doktoravhandling Fornøyleg Tiids - Fordriv. 2013. Gorset har hentet marsjen fra noteboken til Truels Johannesson Hvidt signert Brager næs 1722. For øvrig info, se tekst under spor 33. Christian March.

Trommestemmen er arrangert for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.



Hans Olav Gorset som medlem av Ensemble 1704 under Kongen Kommer 2013.

Spor nr. 33

## Christian March

(Arr. W. Schmidt)

Kilden til denne marsjen har vi mottatt av **Hans Olav Gorset**, professor ved Norges Musikkhøgskole i Oslo hvor han underviser i blokkfløyte, barokkfløyte og oppføringspraksis. Marsjens Pibestemme er hentet fra Gorset's doktoravhandling Fornøyleg Tiids - Fordriv. 2013.

Trommestemmen er arrangert for KFT av Regimentstambour Øistein Kristiansen 2016.

Denne melodien var godt kjent under navnet Christian Marchs og er sannsynligvis identisk med den beryktede Dragoner March som er notert som duett i noteboken til Truels Johannesson Hvidt signert Brager næs 1722.

Gorset skriver: At det er så mange marsjer i noteboka til Hvidt, stemmer godt med den militære og politiske betydning Brager næs og Strømsøe hadde på 1700-tallet. Hit måtte de politiske myndigheter flykte da svenskekongen Karl XII inntok Christiania og ►

beleiret Akershus Festning i 1716. Noen dramatiske uker var Drammensområdet i praksis Norges hovedstad, godt forsvart av soldater og borgere.

Vi vet jo at våre styrker med øverstkommanderende Lützow og det militære hovedkvarter flyktet til Gjellebekk og avventet der forsterkninger fra Danmark. De ankom mars 1716 og styrken inneholdt soldater med erfaringer fra kriger i Europa og på den måten fikk våre musikere som var Pibere & Tambourer, kjennskap til nye marsjer. På den tiden var det ikke bruk av noter i militæret, så musikken ble muntlig overlevert (Tradert), det vil si overført gjennom praktisk demonstrasjon og etterligning. Dette kan være grunnen til at det er noen nyanser som skiller våre tolkninger. Vi kan takke våre lokale musikere for at de på privat initiativ noterte disse melodiene på noter. Bruk av noter ble ikke innført før vi var union med svenskene fra 1814.

Her har vi altså et bevis på hva som er nevnt i teksten under spor 31, hvor det hevdes at musikk ble overlevert muntlig (Tradert) som i Drammens området

i 1716 når den norske styrken møter den danske som hadde krigserfaringer med impulser fra andre plasser i Europa.



Spor nr. 34

**Hei Lystig! Med Plasèr**  
(m/sang)

**Den Jydske Hvervevise**

Denne Pibemarsjen med sang fikk vi av våre venner i **Fladstrands Tambourer** under "Felles Nordisk Tambourweekend" i Frederikshavn 6. februar 2010. Teksten finnes i sangboken Tordenskioldage – Sangbog, utgitt av Fonden Tordenskiold Frederikshavn 2011 med bidrag fra Tordenskiolds Soldater Fladstrand og initiativtager Stabstambour Søren Borup. I boken står det følgende på side 47: Foruten Landmilitzen, omfattet Frederik IV's hær også av "Geworbne", det vil si vervede regimente. Mannskapet i disse regimente ble vervet i inn- og utland. Enhver våpenfør mann, uansett nasjonalitet, ble ønsket velkommen av verveoffiseren når han med piber og trommer besøkte markeds plasser og andre steder, hvor mange mennesker var samlet. Offiserene lofte de unge karer rikdom og en flott uniform, hvis de lot seg verve og han ledsaget sine løfter med gratis øl og snaps. Ofte

foregikk vervingen i omvendt rekkefølge: påfylling av øl og snaps, deretter verving av den døddrukne stakkar.

Eksempel på verving eller shanghaiet\* av mannskaper i Fredrikstad med vår store sjøhelt **Peter Wessel Tordenskiold** og vi hører her om et tilfelle helt i starten av Tordenskiolds karriere når han avanserte fra snauen **Ormen** til fregatten **Løvendals Gallei** i 1712.

Da Wessel den 30de april 1712 hadde overlevert "Ormen" til løytnant Cralbech reiste han straks til Kristiania. Hans instruks for utrustningen av "Løvendals Gallei" er datert Christiania den 2. Maj 1712 av C. Hausman. Her nevnes under punkt 5. at Wessel skulle hente dyktige sjøfolk i blant annet Fredrikstad. (1. Bind I. s. 292).

Men å skaffe mannskap i disse tider, og spesielt da virkelige matroser, var en vanskelig sak. Hovedflåten var under utrustning i København, da man på denne tid hadde fått sikker underretning om forberedelsene til toget til Pommern. Alt der var innrullert av matroser gikk derfor dit. Hertil kom at ►

Wilster med den norske sjøstyrke stadig var i vanskeligheter for mannskap og trakk til seg hva han kunne komme over. Wessel fikk av Hausmann under 4de mai følgende fullmakt, der gjengis i sin helhet, da den forklarer meget av hans hardhendte bestrebelser for å få sin besetning komplett:

### FULLMAKT

“Som Captein lieutenant Petter Wessel, nu førende Fregatten Løfwendalls Galei kaldet, til dens bemaning een deel Matrosser behøfver, til hvilchen Ende hannem er blefuen tilladt alle de enroullerede Matrosser, som hand paa Coffardie Skibene og eller i Stæderne kand opspørge, hvor ej Special Bevilling findes, at antage, saa og hvor hand paa Coffardie Skibene ellers en døgtig Matros maatte antreffe, da magt hafuer samme mod en anden, som hand igiengifuer, at omvexlle; Saa gifuer her med alle Øfrigheds Persohner, alle Stæders Magistrater og Toldere, som dette anvises, til Kiende, at de herudinden En hver eftter sit Embedis medfør i alle maader gaaer bem.te Capitain Lieutenant til haande,

paa det hand snariste muelig til deris Kongelig Mai.ts tienestes Befordring til Fregathens Bemanding fornødne Matrosser kand faae anschaffet.” (1. Bind I. s.294).

Den 11te mai 1712 drar han – øyensynlig fremdeles med den i Drammen rekvirerte båt- over til Fredrikstad hvor han fortsetter vervingen og pressingen og hvor han for øvrig også av kommandørkaptein Pahl får overlatt en del mannskap fra galleiene. Her i Fredrikstad kommer han ut for store viderverdigheter med myndighetene. “Notarius Friderichstadiensis” tropper nemlig opp i Wessels logi, utstyrt med diverse vitner og forlanger forklaring på hans annammelse av 3 matroser fra fartøyer på havnen. Disse 3, der var holsteinere, hadde han tatt med makt. Wessel presenterer den forbløffede notarius Hausmanns fullmakt, men hvorvidt saken endte med frigivelse av matrosene kan ikke sees. På dette sted går enn ikke fengslende fri. I brev nr: 14 som er datert 14. mai 1712 i Fredrikstad skriver nemlig Wessel til kommandanten, generalmajor Storm, og begjærer at han vil behage å frigi 4 arrestanter, nemlig tre matroser fra

Lübeck og en fra Bremen, da disse frivillig av ham har begjært å få tjene Hans Majestet. Han påtar seg å respondere for dem om det måtte forlanges av Hans Velbårenhet eller noen annen kommanderende. Det var forresten en ikke sjelden forekommende foreteelse, at arrestanter blev løslatt når de deri gjennom kunne vinnes for tjenesten, spesielt når det gjaldt virkelige matroser.



Fra Fredrikshald fikk han avhentet en Chaluppe som han skulle ha til fregatten og den 14de seilte han av sted med denne og mannskapet og ankom tidlig om morgenen den 15de, pinsedag, til Larvik, hvor han også fra koffardiskipene tok noen få matroser. (1.Bind I. s.298 & 299).

#### KILDE

1. Viceadmiral Tordenskiold av Olav Bergersen, Kaptein i Den Kgl. Norske Marine. Bind I & II. Trondheim Forfatterens Forlag 1925.

\*= Å bli shanghaiet er et uttrykk fra skipsverden. Det er å erverve seg mannskap til skip med list eller makt. Innenfor list kommer beruselse, altså ved sjenking av øl og sprit.

Denne marsjen er som nevnt tidligere nesten identisk med spor 33 Christian March på denne innspilling. Her har vi altså et bevis på hva som er nevnt i teksten under spor 33, hvor det hevdes at musikk ble overlevert muntlig (Tradert) som i Drammens-området i 1716 når den norske styrken møter den danske som hadde krigserfaringer og dermed impulser fra andre plasser i Europa.

#### Spor nr. 35

### Husarenes Reveille (Livgarde versjon)

(Arrangert av Daniel Drage, Den Kongelige Livgardens Tambourkorps)

Noten til dette arrangementet fikk vi av representantene Thomas Duvander og Daniel Drage og fra **Den Kongelige Livgardens Tambourkorps** under “Felles Nordisk Tambourweekend” musikkseminar i Fladstrand (Frederikshavn) 8. og 9. februar 2014.

Spor nr. 36

## **Bourrée (1749)** **konsertmusikk** **(Livgarde versjon)**

**(Georg Friedrich Händel, arrangert av Daniel Drage, Den Kongelige Livgardens Tambourkorps)**

Denne er sats nr. 2 (utdrag) av **Music for the Royal Fireworks** (HWV 351, «Musikk for kongelig fyrverkeri») Se under spor 3 La Rejouissance for informasjon. Videre informasjon om overturen er:

Musikk og instrumentering

Music for the Royal Fireworks åpner med en fransk ouverture og inneholder en bourrée og to menuetter. Verket består av fem satser:

1. Overture: Adagio, Allegro, Lentement, Allegro
2. Bourrée
3. La Paix: Largo alla siciliana
4. La Réjouissance: Allegro
5. Menuett I og II

Det var instrumentert for et stort blåseensemble som bestod av 24 oboer, 12 fagotter (og en kontrafagott), ni trompeter, ni valthorn, tre par pauker og flere skarptrommer.

Det fulle ensemblet spiller på alle satsene bortsett fra den rolige Bourrée og den første menuetten, som bare vert spelt av oboer, fagotter (og strykere). Kilde: Wikipedia

Noten til dette arrangementet fikk vi av representantene Thomas Duvander og Daniel Drage og fra **Den Kongelige Livgardens Tambourkorps** under "Felles Nordisk Tambourweekend" musikkseminar i Fladstrand (Frederikshavn) 8. og 9. februar 2014.

Spor nr. 37

## **Ekørnpols av Bjørn Bang,** **konsertmusikk**

Dette musikkstykket har tidligere påklist i Göteborgs Operaen og forsker i historisk trommespill, **Bjørn Bang** skrevet 2011/2012. Vi i Tambouravdelingen valgte å spille inn denne fine melodien bare med Pibere og uten trommer.

Spor nr. 38

## **Wido**

**(Trommeduett/trommeduell)**

Noten til denne trommeduetten, som vi velger å kalle "Trommeduellen", fikk av våre venner i **Fladstrands Tambourer** under musikkseminar "Felles Nordisk Tambourweekend" i Fladstrand (Frederikshavn) mars 2016.

Spor nr. 39

## **British Grenadiers March** **(UK/USA Versjon)**

Denne versjonen av British Grenadiers er arrangert for KFT av Piber Per-Ivar Bergli og Tambour Stein Kristian Janster i 2015. De hentet versjon fra den britisk-amerikanske filmen Barry Lyndon fra 1975 av Stanley Kubrick. Filmen omhandler Iren Redmond Barrys forsøk på å stige i det engelske klassesamfunnet på 1700-tallet. Marsjen er en tradisjonsmarsj med ukjent opphav. Den kan spores tilbake til tidlig 1600-tallet og den første trykte versjonen dukket opp i 1706, dens første tekst en gang mellom 1735 og 1750. Kilde: Wikipedia

Vi har en dansk-norsk versjon innspilt på vår første CD "Med musikk gjennom historien!" Vol. I 1999. Denne marsjen inngår også i vår fellesmusikk med Fladstrands Tambourer og Stavern Forts Tambourer og ble spilt for første gang sammen under musikkseminar "Felles Nordisk Tambourweekend" i Stavern 3. og 4. mars 2018. British Grenadiers ble spilt under gjenskapingen av Karolionerernes angrep på Gyldenløve Fort 1718 på Fredriksten Festning i Halden 26. august 2018 og 1. desember 2018.



Bilde: Gjenskapingen av Karl XII's angrep på Gyldenløve Fort 1718, Fredriksten Festning 1. desember 2018.



Spor nr. 40

## Valdresmarsj (Livgardeversjon)

(Arr. Den Kongelige Danske  
Livgardes Tambourkorps)

Denne versjonen av Valdresmarsj fikk vi høre på **Den Kongelige Livgardes Tambourkorps** CD Livgardens 350 års Jubilæum 2008. Denne versjonen er tiltenkt som konsertmarsj, da den er svært krevende for våre Pibere. Vi hadde premiere på denne versjonen med gjestepiber Piet Gulbrandsen under Lunsjkonsert i Domkirken Fredrikstad 2.april 2011, hvor vi deltok sammen med Trosvik Veterankorps.

Kilde: Note finnes i Den Kongelige Livgardens Tambourkorps, Opplæringsbok: Marchinstrumenter Til Tjenestebrug. HRN 999-2 under D - 140 og 141 Forsvarskommandoen Maj 1984.

Se spor nr. 1 for ytterligere informasjon om Valdresmarsj.



## Fredrikstad Festning

(Gamlebyen)

Den 12. september 1567 ble det bestemt av Kong Frederik II at Sarsborg (Salsborg var på denne tiden den vanlige stavemåte) skulle flyttes fra sarsfossen til Glommas munning og anlegges på Brubergs grunn. Det var ingen ting som tydet på at flyttingen var en tvangsflytting, borgerne ønsket seg nærmere sjøen og havet fordi skipsfart og handel var lettere å drive her enn ved fossen. I et kongebrev av 6. februar 1569 benevnes byen for første gang Fredrikstad. For første gang i rikenes historie er en by oppkalt etter en konge. Ved freden i Roskilde 1658 mistet Norge Bohuslän med Bohus Festning til Sverige. Kongen gav i 1660 direktiver om at Fredrikstad skulle befestes. Befestningsplanen er utarbeidet av Generalkvartermester Willem Coucheron og ble approbert av Kong Frederik III den 27. mars 1663. Fredrikstad Festning er i hovedtrekkene anlagt etter denne plan og er i hovedtrekk identisk med den struktur som festningen har i dag. Festningen fikk status som hovedfestning. I løpet av årene 1663 - 1666 ble størstedelen av hovedverket gjort ferdig, selv om

det fortsatt var store mangler. Omkring midten av 1700-tallet var hovedfestningen stort sett fullført og man konsentrerte seg deretter om utenverkene. Disse utenverker består av Kongsten Fort (1682) med forbindelseslinjen "Den dekkede vei" til hovedfestningen, Cicignon Fort (1677 - 1912), Isegran Fort (1657), Christianspor skanse (1683 - 1712) på Kråkerøy, Akerøy Fort (1680) på Hvaler og senere Huth Fort (1788), Fastings skanse (1807), Trosvikstranden batteri (1807) som skulle betjenes av borgerlig artilleri og Slevik Batteri (1808) i

Onsøy. Fredrikstad Festning har blitt besøkt av en rekke konger fra anleggelsen og frem til i dag, men ikke av dens grunnlegger Frederik II. Fredrikstad Festningen ble nedlagt i 1903, men det har vært militær aktivitet og tilknytning innen for vollene frem til siste soldat marsjerte ut av Festningsbyen 28. juni 2002 etter 358 år i Fredrikstad. Siste firing av Garnisonsflagget ble kl. 15:19 den 31. desember 2002 hvor Tambouravdelingen deltok.

Kilder: Fredrikstad bys Historie - I - Kjøpstad og Festningsby 1567 - 1767 av Martin Dehli utgitt av Fredrikstad Kommune 1960. Fredrikstad Festning, utgitt av Reisetrafikkforeningen i Fredrikstad 1996.



**Kongsten Fort:** ble oppført mellom 1682 og 1685 som ett av Fredrikstad Festnings fremskutte fort. Den første befestningen på klippen Galgeberget (også kalt Svenskeskremme) ble oppført under **Gyldenløvefeiden** i 1677 og bestod av jordvoller og palisader, inne i skansen lå en vaktstue. Kongsten Fort forsterket festningen og gav ekstra ildkraft mot øst, hvor et fiendtlig angrep var å vente. Fortet ble oppført etter planer av **Johan Caspar von Cicignon** og **Hans Rasmus van der Pfordten**. Fortet var ferdig oppført da **Kong Christian V** var på besøk 30. mai 1685. **Kong Frederik IV** besøkte også fortet da han var på besøk i byen mai 1704. Det ble avfyrt varselskudd fra fortet da **Karl XII's** menn passerte området i 1716 og det var i kamp bare en gang, da svenskene angrep Fredrikstad i 1814. Antall kanoner på fortet har variert, men som regel var det ca. tyve – fra små 1 ½-pundere til store 200-punds mortere (kasteskyds). Besetningen var 150 mann og det mistet sin betydning på 1800-tallet og ble nedlagt i 1903 sammen med hovedfesningen. Tambouravdelingen var de første til å heise det dansk-norske festningsflagget igjen

under **1704 Kongen Kommer!** 30. mai 1998 siden 1814.

Kilde: - Informasjonsplate montert på fortets indre mur. - Fredrikstad Festning, utgitt av Reisetrafikkforeningen i Fredrikstad 1996.



**Isegran Fort:** var befestet av Alv Erlingsson allerede på 1200-tallet. I tiden 1657 – 1660 ble en skanse av jord og tømmer oppført på øya, skansen hadde ammunisjonskjeller, magasinbygning og vaktstue. I 1660 ble det anlagt møllehjul på nordspissen av øya og det leverte mel til Garnisonen helt frem til 1814. Garnisonskirkegården lå fra 1670 på Isegran. Inntil 1680 var Isegran Norges eneste orlogshavn og her lå også orlogsverkstedet. Fregatten **Lossen** ble bygget her ved Isegran galeiverft i 1684. Skipet inngikk i en rekke krigsbegivenheter og inngikk i eskadren til **Kong Frederik IV** på hans norgesreise i 1704, hvor han ankom Fredrikstad 30. mai. **Lossen** inngikk også i nordsjøeskadren til **Tordenskiold** og han seilte med skipet fra København til Fredrikstad med avreise 19. juli 1716. Knappen vi bruker i våre uniformer er kopier av knapp funnet i vraket av **Lossen** som forliste på Hvaler julaften 1717. I 1670 ble jordskansen erstattet med rundtårn av gråstein. Fortet fikk sin endelige utforming med forsvarsverker av voller og glaciser først i 1742. Under Den store Nordiske krig var Isegran en base og Torden-

skiold besøkte stedet ved flere anledninger. Under krigsbegivenhetene i 1814, ble fortet ikke benyttet fordi kanoner var transportert vekk. På slutten av 1800-tallet ble Isegran hovedbase for mineforsvaret av Svinesund og Glommas-munningen. Tambouravdelingen var med de første til å heise Dannebrog igjen siden 1814 under NRK serien **Anno1721** innspillingen hvor avdelingen var svært delaktig.

Kilder: - Fredrikstad Festning, utgitt av Reisetrafikkforeningen i Fredrikstad 1996. - Fregatten "Lossen" Et kulturhistorisk skattkammer av Svein Molaug og Rolf Scheen, Norsk Sjøfartsmuseum 1963. - Tordenskiold, En biografi om eventyrene og sjøhelten av Dan H. Andersen 2006. - Viceadmiral Tordenskiold av Olav Bergersen, bind I. 1925.



**Cicignon Fort:** anlagt i 1677 som en jordskanse på vestsiden av Glomma ved byens fergested med front mot vest og var formet som en ravelin. Forsvarsverket var planlagt av General Johan Caspar von Cicignon, som det fikk navn etter. En ombygging fant sted i 1703 -04, og fra 1738 tok en betydelig utvidelse til. Det ble to skanser med seks alen høye murer, utvendig kledd med en alen tykt tegelstenslag og innvendig to alen tykke gråsteinsmurer. Samtidig ble en stor vaktstue – Corps de Garde – oppført i teglstein. Opprinnelig hadde anlegget fire kanoner, men etter utvidelsen ble antallet betydelig større. Fortet ble demolert i 1912 og man kan se rester fra befestningen ved Fredrikstad Tollsted.

Kilde: Fredrikstad Festning, utgitt av Reisetrafikkforeningen i Fredrikstad 1996.



**Christianspor:** var navnet på en liten skanse som ble oppført på Kråkerøy i 1683. Skansen lå ved Nøkledypet som skiller øya Isegran fra Kråkerøy. Det var generalmajor Cicignon som lot skansen oppføre for å gi ytterligere beskyttelse til galeistasjonen som hadde ligget på Isegran fra 1660-tallet. Skansen var ganske liten og ble oppført av ett kompani soldater på tre uker. Den hadde form av en lynette, en liten bastion, åpen i bakkant. Skansen sees på Jacob Coninghs maleri av Fredrikstad fra 1698 og vises siste gang på et kart fra 1712, og omtales ikke etter det. Trolig har den forfalt og ikke lenger vært ansett å ha noen betydning etter at galeistasjonen ble nedlagt på slutten av 1680-tallet og forflyttet til Stavern. Kilde: Wikipedia



**Akerøy Fort:** oppført 1664 – 1746 etter General Cicignons planer for sikring av Akerøy havn på Hvaler som ledd i forsvaret av Norges nye grense etter tapet av Båhuslen i 1658. Fortet var bestykket med inntil 27 kanoner og hadde til tiden 150 manns besetning. Det fylte sin oppgave til det ble demolert i 1808. Gjenreisningen av fortet har pågått siden 1962 etter privat initiativ og med offentlig og privat støtte

økonomisk. Akerøy fort ble i 1685 besøkt av Kong Christian I, i 1704 av Kong Frederik IV og i 1987 av Kong Olav V. Komiteen for restaureringen av Akerøy fort 1987. Tambouravdelingen var de første til å heise det dansk-norske festningsflagget igjen under Akerøydagen på fortet 10. august 2013 siden 1814.

Kilde: Informasjonsplate montert på fortets indre mur.



## Informasjon om CD'en:

Innspilt i Tambouravdelingens hovedkvarter i Festningsbyen Fredrikstad, Slaveriet i tidsrommet: 03.01.2016, 10.01.2016, 30.01.2016, 07.02.2016, 21.02.2016, 20.03.2016, 10.04.2016, 19.03.2017, 11.02.2018, og 18.03.2018. Tekniker Morten Hansen ved Hænsens Lydstudio stod for utstyr og opptak. Miksing i høstperioden 2018 av tekniker Morten Hansen i Hænsens Lydstudio. Produsert av tekniker Morten Hansen og Regimentstambour Øistein Kristiansen. Mastret hos Lydmuren 15. mars 2019

Covertekst: Regimentstambour Øistein Kristiansen

Artwork: Tommy Knøsmoen høsten 2019

## KFT's medvirkende i musikken:

Pibere: Svein Arne J. Hansen, Per-Ivar Bergli og Lena Vollan Karlsen

Signalhorn: Jan Erling Sjøgreen, Åge Seter og Petter Furset

Tambourer: Thorbjørn Johnsen, Nils A. Martinsen, Helge Hammeren, Stein Kristian Janster og Lars Erik Alfredsen

Tambour & Pauker: Regimentstambour Øistein Kristiansen

Soldatsang: KFT's medlemmer, med noe soloinnslag fra Ober-Offizier Carl Henrik Amundsen

## Takk til:

- Morten Hansen ved Hænsens Lydstudio på Rolvsøy, Fredrikstad for god tålmodighet med medlemmer av avdelingen.
- Lydmuren opptaksstudio på Greåker, Sarpsborg for mastring.
- Tommy Knøsmoen for artwork.
- Geir Holm (musiker, dirigent og arrangør) for god hjelp med å arrangere musikk til Tambouravdelingens besetning.
- Stabstambour Søren Borup ved Fladstrands Tambourer for velvillighet ved utveksling av musikk og hans innsats som dirigent og leder ved alle musikkseminarer vi har deltatt på sammen.
- Den Kongelige Livgardes Tambourkorps i København for notematriell og instruksjon av Daniel Drage og Thomas Duvander.
- Våre instruktører: Bjørn Bang, Birger Misteregg, Hans O. Gorset og Geir Holm.



17. mai i Gamlebyen 2013

## Tambouravdelingens samarbeidspartnere:

- Østfoldmuseene, og da særlig avdeling Fredrikstad, Halden, Moss, Hvaler og Sarpsborg.
- Hans Majestet Kongens Garde for vår deltagelse ved deres arrangement Gardens Dag den: 14. juni 1998, 12. juni 2005, 17. juni 2012 og 11. juni 2017.
- Forsvarskommandoen, Oslo for vår deltagelse ved Norwegian Military Tattoo i Oslo Spektrum i 1998 og 2000.
- Fonden Tordenskiold Frederikshavn for deltagelser ved Tordenskioldsdagene i Fladstrand og ikke minst for deltagelse ved Tordenskioldsdagene i København høste 2017.
- Forsvarsbygg avd. Fredrikstad for foreningslokaler i Slaveriet og Krutthuset i Gamlebyen.
- Opplev Fredrikstad & Hvaler for diverse oppdrag.
- Tøjhusmuseet/Hærmuseet, København ved Karsten Skiold Pedersen for vårt bidrag med musikk til utstillingen: Rødkjoler – fra den hvervede Hærs tid i 2005-2007.
- Frederiksborg Slottsmuseum, Hillerød utenfor København for vårt bidrag med musikk til utstillingen: Bomber over København 1807 – en endringsreise i lyd og bilde i 2007.
- Ringve Musikkmuseum, Trondheim for vårt bidrag med musikk til utstillingen: Virvel & Fanfare, Norske Militærkorps i 200 år i 2018.
- Historiske avdelinger: Tordenskiolds Soldater Fladstrand Frederikshavn, Fladstrands Tambourer anno 1717 Frederikshavn, Tordenskiolds Soldater Stavern, Staværn Fort Tambourer anno 1716 Stavern, Fredriksten Artillerie Compagnie af 1716 Halden, Christianssand Artillerie Compagnie af 1711 Kristiansand, Arendal Borgerlig Militaire Arendal, Det Norske Geworbne Infanteri Regiment Oslo og alle svenske avdelinger vi har samarbeidet med, særlig under 1704 Kongen Kommer! og Karl XII's fall 300 års markeringer på Fredriksten Festning 1. juni, 25. og 26. august, 30. november og 1. desember 2018. Samt Karl XII's likferd i Uddevalla 15. desember 2018 og i Lidköping 9. februar 2019.

